LÖG

41
17. maí

um greiðslu kostnaðar við skóla, sem reknir eru sameiginlega af ríki og sveitarfélögum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI
Stofnkostnaður.

1. gr.

Menntamálaráðuneytið ákveður, hvar stofna skuli og reka skóla gagnfræðastigs, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, námsstjóra og hlutaðeigandi fræðsluráðs og skólanefndar.

Ráðuneytið ákveður, að fengnum tillögum fyrrgreindra aðila, hvort stofna og reka skuli heimangöngu- eða heimavistarskóla barnafræðslustigs og gagnfræðastigs í hverju skólahverfi um sig.

Heimangönguskólar skulu vera þar, sem því verður við komið, en heimavistarskólar að öðrum kosti.

2. gr.

Hlutaðeigandi sveitarfélög leggja til á sinn kostnað lóðir og lendur til barnaskóla, gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla, eftir því sem þörf krefur, svo sem undir skólahús, íþróttahús, sundlaugar, leikvelli, bústaði skólastjóra, kennara og starfsmanna, svo og undir önnur þau mannvirki, sem skólanum eru nauðsynleg.

Ríkisframlög til skóla eru bundin þeim skilyrðum, að menntamálaráðuneytið hafi samþykkt skólastaðinn að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, að skólalóðin sé eign skólahverfisins eða afnotaréttur hennar tryggður með óuppsegjanlegum leigusamningi og að fullnaðarteikningar mannvirkjanna og nákvæm kostnaðaráætlun hafi hlotið samþykki menntamálaráðuneytisins og húsameistara ríkisins.

Alþingi ákveður hverju sinni, til hvaða skólaframkvæmda stofnkostnaðarframlög eru veitt, og er ekki heimilt að hefja framkvæmdir, fyrr en fyrsta fjárveiting er fyrir hendi. Nú hefur Alþingi samþykkt slíka fjárveitingu, og ákveður það þá einnig, hvernig framlögum skuli háttað framvegis. En skylt er ríkissjóði þó að hafa lokið greiðslu framlaga til hverrar framkvæmdar, miðað við upphaflega kostnaðaráætlun, innan 5 ára frá því, er fyrsta framlag var innt af hendi. Síðastnefnt ákvæði tekur þó aðeins til framlaga, sem ákveðin eru, eftir að lög þessi taka gildi.

Ef hafnar eru framkvæmdir, án þess að framantöldum skilyrðum sé fullnægt, er stofnkostnaður ríkissjóði óviðkomandi.

3. gr.

Ríkissjóður greiðir helming stofnkostnaðar við heimangönguskóla barnafræðslustigs og gagnfræðastigs. Skólastjórabústaði við heimangönguskóla barnafræðslustigs greiðir ríkissjóður þó að þremur fjórðu hlutum.

Stofnkostnað heimavistarskóla barnafræðslustigs og gagnfræðastigs svo og húsmæðraskóla greiðir ríkissjóður að þremur fjórðu hlutum.

Hinn hluta stofnkostnaðar greiða hlutaðeigandi sveitarfélög. Ef tvö eða fleiri sveitarfélög — eða hlutar úr þeim — standa að sama skóla, þá skulu þau, ef ekki

41 17. maí verður samkomulag um annað, greiða sinn hluta stofnkostnaðar í réttu hlutfalli við samanlagðan tekju- og eignarskatt íbúanna eftir meðaltali 5 síðustu ára.

Í heimavistarskólum barnafræðslustigs og gagnfræðastigs, svo og húsmæðraskóla, teljast íbúðir skólastjóra, kennara, nemenda og starfsfólks til skólahúsnæðis og byggingarkostnaður þeirra til stofnkostnaðar. Hverjum heimangönguskóla barnafræðslustigs skal fylgja íbúð skólastjóra. Heimavistarskólum barnafræðslustigs skal einnig fylgja íbúð skólastjóra svo og íbúðir kennara og annars nauðsynlegs starfsfólks. Ef bú er rekið í sambandi við gagnfræðastigsskóla, skal bújörð ásamt nauðsynlegum húsum til búskapar teljast til stofnkostnaðar.

Fullnaðargreiðsla á framlagi ríkisins er bundin því skilyrði, að mannvirkin séu tekin út af trúnaðarmanni ríkisins. Skal þess gætt við úttektina og þegar úrskurðaðir eru stofnkostnaðarreikningar, að ekki séu samþykktar lélegar byggingar né heldur íburður eða annar kostnaður fram yfir það, sem ráð er gert fyrir í áætlunum þeim, sem staðfestar hafa verið.

4. gr.

Þar sem svo hagar til við barnaskóla og gagnfræðastigsskóla, að akstur nemenda til og frá skólastað getur komið í stað heimavista eða stuðlar að því að sameina skólahverfi eða fámenna skóla, að dómi menntamálaráðherra að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, fjármálaeftirlitsmanns skólanna, námsstjóra og hlutaðeigandi skólanefnda eða fræðsluráða, skal greiða framlag úr ríkissjóði til kaupa á skólabifreið, er nemi þremur fjórðu hlutum kostnaðarverðs. Fjárveiting og greiðsla á framlagi ríkissjóðs í þessu skyni er háð sömu skilyrðum og reglum sem til annars stofnkostnaðar, sbr. 3. mgr. 2. gr.

II. KAFLI

Rekstrarkostnaður.

5. gr.

Fastir kennarar við barnaskóla, gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla eru starfsmenn ríkisins og taka laun samkvæmt launalögum.

6. gr.

Tölu fastra kennara við barnaskóla skal miða við það, að 40 börn komi á hvern kennara, sem kennir fulla kennslu í 9 mánuði, en 5 börnum færra fyrir hvern mánuð, er hann kennir skemur. Í skólum með færri en 150 nemendum skal þó ætla nokkru færri börn á kennara eftir reglum, er menntamálaráðuneytið setur, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra. Sérkennurum í sundi og handavinnu skal ætla sem næst helmingi færri börn en öðrum kennurum.

7. gr.

Við skóla gagnfræðastigsins skal miða tölu fastra kennara: 1) við árlegan starfstíma skóla, 2) við nemendafjölda og 3) við það, hversu verknám er mikið, eftir reglum þeim, sem hér greinir:

a. Í bóknámsskóla, er starfar í 9 mánuði og hefur 90 nemendur eða fleiri, komi 30 nemendur á hvern kennara. Ef nemendafjöldi er milli 60 og 90, komi 28 nemendur á kennara, og 26, sé nemendafjöldi minni.
b. Í skóla, er starfar í 9 mánuði og verknám er ¼ og allt að ⅓ hluta námsefnis og nemendur eru 90 eða fleiri, komi 28 nemendur á hvern kennara. Ef nemendur eru milli 60 og 90, komi 26 nemendur á kennara, og 24, sé nemendafjöldi minni.

c. Í skóla, er starfar í 9 mánuði og verknám er ⅓ og allt að 5/12 hlutum námsefnis og nemendur eru 90 eða fleiri, komi 26 nemendur á hvern kennara. Ef nemendur eru milli 60 og 90, komi 24 nemendur á kennara, og 22, sé nemendafjöldi minni. 41 17. maí

d. Í skóla, er starfar í 9 mánuði og verknám er 5/12 og allt að ½ námsefnis og nemendur eru 90 eða fleiri, komi 24 nemendur á hvern kennara. Ef nemendur eru milli 60 og 90, komi 22 nemendur á kennara, og 20, sé nemendafjöldi minni.

e. Í verknámsskóla, er starfar í 9 mánuði og hefur 90 nemendur eða fleiri, komi 15 nemendur á hvern kennara. Ef nemendafjöldi er milli 60 og 90, komi 14 nemendur á kennara, og sé nemendafjöldi minni en 60, komi 13 nemendur á kennara.

Nú starfar skóli samkvæmt a—d-liðum skemur en 9 mánuði, og skal þá ætla 2 nemendum færra á hvern kennara fyrir hvern heilan mánuð, sem skóli starfar skemur, allt niður í 6 mánuði. Ef um er að ræða skóla samkvæmt e-lið, skal með sama hætti ætla einum nemanda færra á hvern kennara fyrir hvern heilan mánuð, sem skólinn starfar skemur en 9 mánuði, allt niður í 6 mánuði.

Eigi má starfrækja einstakar deildir í gagnfræðastigsskólum með færri nemendum en 15 í bóknámsdeild, miðað við 9 mánaða árlegan starfstíma. Undanþágu getur menntamálaráðuneytið þó veitt í eitt til tvö ár, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, ef ætla má, að nemendafæðin sé stundarfyrirbæri. Lágmarkstala þessi lækkar um einn nemanda fyrir hvern mánuð, er skóli starfar skemur, og nemendatalan lækkar hlutfallslega eftir því, hve verknám er mikið, sbr. reglur í a—e-liðum þessarar greinar. Lágmarkstala þessi miðast við ½ hámarkstölu nemenda á kennara í hverjum staflið a—e þessarar greinar.

Þegar starfstími skóla er styttri en 6 mánuðir og nemendur færri en greinir í a—e-liðum, tekur ríkissjóður hlutfallslegan þátt í kennslukostnaði miðað við nemendafjölda og starfstíma annars vegar og fulla nemendatölu á kennara og hámarksstarfstíma hins vegar.

8. gr.

Í húsmæðraskóla skal miða tölu fastra kennara við: 1) árlegan starfstíma skóla, 2) nemendafjölda og 3) hvort skóli er heimavistarskóli eða heimangönguskóli.

Í heimavistarskólum, er starfa 9 mánuði árlega og hafa 36 nemendur eða fleiri, komi 12 nemendur á hvern kennara. Sé tala nemenda á milli 24 og 36, komi 11 nemendur á kennara, og sé tala nemenda lægri en 24, komi 10 nemendur á kennara,

Í heimangönguskólum, er starfa í 9 mánuði árlega og hafa 36 nemendur eða fleiri, komi 16 nemendur á hvern kennara. Sé nemendafjöldi á milli 24 og 36, komi 15 nemendur á kennara, og séu nemendur færri en 24, komi 14 nemendur á kennara.

Auk þess skal, starfi skóli skemur en 9 mánuði, ætla 1 nemanda færra á hvern kennara fyrir hvern mánuð, sem skólinn starfar skemur, allt niður í 7 mánuði.

Húsmæðraskóli verður ekki starfræktur með færri nemendum en 15 í deild.

Ef starfstími skóla er styttri og nemendur færri en að framan segir, má með sérstöku leyfi menntamálaráðuneytisins, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, starfrækja námskeið, og tekur þá ríkissjóður hlutfallslega þátt í greiðslu kennslukostnaðar, miðað við nemendatölu og starfstíma annars vegar og hámarksstarfstíma og fulla nemendatölu hins vegar.

9. gr.

Skólanefnd getur með samþykki menntamálaráðuneytisins, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, námsstjóra og fjármálaeftirlitsmanns skólanna, ákveðið, að kennurum séu falin sérstök störf í þágu skólans, þar með talin umsjónarstörf í heimavistarskólum, gegn því að lögboðnum kennslustundum þeirra sé fækkað sem því nemur. Skulu störf þessi metin til jafns við kennslustundir af viðkomandi skóla-

41 stjóra og námsstjóra, eftir því sem reglugerð ákveður. Skal taka tillit til þessara
17. maí starfa, þegar reiknaður er út réttur skólanna til kennaralauna, er ríkissjóður greiðir.

10. gr.

Nú eru fastir kennarar við barnaskóla, gagnfræðastigsskóla eða húsmæðraskóla færri en nemendafjöldinn segir til um, en nemendafjöldi þó minni en svo, að skólinn eigi kröfu á kennara til viðbótar, og skal þá greiða úr ríkissjóði fyrir stundakennslu í réttu hlutfalli við þann nemendafjölda, sem umfram er, og í sama hlutfalli sem ríkissjóður greiðir fyrir aðra kennslu. Ef nefnd umframtala nær helmingi þess nemendafjölda, sem föstum kennara er ætlaður, er menntamálaráðuneytinu heimilt, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, að setja fastan kennara. Ríkissjóður tekur ekki þátt í greiðslu stundakennslu fram yfir það, sem hér var talið.

Kostnað af forfallakennslu, þ. e. vegna veikindaforfalla kennara, sbr. lög nr. 38/1954, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, greiðir ríkissjóður vegna þeirra kennara, er hann launar, í sömu hlutföllum og laun þeirra.

11. gr.

Ríkissjóður greiðir að öllu leyti laun námsstjóra við barnaskóla, gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla og annan kostnað af námseftirlitinu.

Laun fræðslufulltrúans í Reykjavík greiðir ríkissjóður að hálfu og endurgreiðir kostnað af störfum hans sem námsstjóra að ¼ hluta.

Laun ráðskonu í heimavistarbarnaskólum greiðir ríkissjóður að öllu leyti.

12. gr.

Nú er húsnæði tekið á leigu til skólahalds með samþykki menntamálaráðuneytisins, að fengnum tillögum fræðslumálastjóra, vegna barnaskóla, gagnfræðastigsskóla eða húsmæðraskóla, og skal þá húsaleiga greidd af ríkissjóði og sveitarfélögum í sama hlutfalli og stofnkostnaður, sbr. 3. gr. Sama gildir um kostnað af aukinni kennslu, þegar svo stendur á, að kennslustofur rúma ekki fullskipaða deild.

13. gr.

Þar sem svo hagar til við barnaskóla og gagnfræðastigsskóla, að akstur nemenda til og frá skóla með skólabifreiðum stuðlar að því að sameina smá skólahverfi eða fámenna skóla, eða sparist við það rekstur heimavista, sbr. 4. gr., greiðir ríkissjóður ¾ hluta flutningskostnaðarins. Fargjöld og annan flutningskostnað nemenda, ef nauðsynlegur telst að dómi aðila, er um getur í 4. gr., endurgreiðir ríkissjóður að ¼ hluta.

Menntamálaráðuneytið setur reglur um leyfi til rekstrar skólabifreiða, nauðsyn og skipulag flutninga, reikningshald og meðferð bifreiða, sem skólar eiga, og leigusamninga leigðra skólabifreiða.

14. gr.

Ríkissjóður og sveitarfélög greiða viðhaldskostnað á eignum barnaskóla, gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla í sömu hlutföllum og stofnkostnað, sbr. 3. gr.

Áætla skal viðhaldskostnaðinn og leita samþykkis menntamálaráðuneytisins um allar viðhaldsframkvæmdir, sem áætlaðar eru samtals yfir kr. 20 000.00.

Ef þessum skilyrðum er ekki fullnægt, er viðhaldskostnaður ríkissjóði óviðkomandi.

15. gr.

Þegar heimavistarskóli gagnfræðastigs eða húsmæðraskóli nýtur ekki jarðhita til upphitunar, greiðir ríkissjóður ¾ hluta upphitunarkostnaðar.

16. gr.

Sveitarfélög greiða annan kostnað af barnaskólahaldi en þann, sem sérstaklega hefur verið talinn, en ríkissjóður endurgreiðir þeim fjórða hluta kostnaðarins.

Annan kostnað af skólahaldi gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla en þann, sem sérstaklega hefur verið talinn, greiðir ríkissjóður að hálfu, en sveitarfélög að hálfu.

Til kostnaðar samkvæmt þessari grein telst meðal annars laun starfsfólks, annars en þess, sem talið er í 5.—11. gr., laun kennara fyrir heimavinnu, kostnaður af starfi skólanefnda og fræðsluráða, prófkostnaður, ljós, hiti (sbr. þó 15. gr.), ræsting, skrifstofukostnaður, skattar og opinber gjöld, vátryggingargjöld, efni til matreiðslukennslu, heilbrigðiseftirlit og heilsuvernd, kostnaður, sem leiðir af ákvæðum 52. gr. laga nr. 34/1946, sérstakur kostnaður, sem nauðsynlegt er að greiða vegna ákvæða 6. gr. sömu laga, svo og allur annar kostnaður, sem rekstur skóla hefur í för með sér og nánar verður ákveðinn í reglugerð.

Fullnaðargreiðsla framangreinds kostnaðar úr ríkissjóði er bundin því skilyrði, að fram séu komnar fullnægjandi skýrslur um skólahaldið og reikningar úrskurðaðir.

17. gr.

Leigutekjur af húsnæði eða öðrum eignum skóla skiptast milli ríkissjóðs og sveitarfélaga í sömu hlutföllum og aðiljar þessir greiða stofnkostnað, sbr. 3. gr.

Aðrar tekjur, sem til kunna að falla vegna skólahalds, renna að einum fjórða hluta í ríkissjóð og að þremur fjórðu hlutum til sveitarfélaga, að því er tekur til barnaskóla, en að hálfu í ríkissjóð og að hálfu til sveitarfélaga, að því er tekur til gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla.

18. gr.

Skólar gagnfræðastigsins og húsmæðraskólar eru sameign ríkisins og hlutaðeigandi sveitarfélaga.

Nú er skóli, sem kostaður er sameiginlega af ríki og sveitarfélagi, lagður niður samkvæmt fyrirmælum eða með samþykki menntamálaráðuneytisins, að fenginni umsögn fræðslumálastjóra, námsstjóra og viðkomandi skólanefnda eða fræðsluráða, og skulu þá skuldlausar eignir hans skiptast milli aðila í sama hlutfalli og stofnkostnaður var greiddur.

III. KAFLI

Um reikningshald, endurskoðun og eftirlit.

19. gr.

Hlutaðeigandi sveitarfélög annast fjármál og reikningshald skóla, er um getur í lögum þessum, en falið geta þau skólanefnd, skólastjóra eða öðrum að hafa á hendi reikningshald í umboði sínu. Að því er tekur til gagnfræðastigsskóla og húsmæðraskóla, skal val sérstaks reikningshaldara vera háð samþykki menntamálaráðuneytis.

Reikningar skólanna skulu endurskoðaðir á sama hátt og reikningar hlutaðeigandi sveitarfélaga og sýslufélaga, og sendir skulu þeir menntamálaráðuneytinu. Endurrit af reikningum skólanna skal samtímis senda fræðslumálaskrifstofunni.

20. gr.

Námsstjórar skulu veita leiðbeiningar um bókhald í skólum, sem umsjón þeirra lúta, og hafa eftirlit með eignum þeirra, fjárreiðum og reikningsfærslu. Þeir skulu framkvæma efnislega (kritiska) og tölulega endurskoðun á bókhaldi skólanna og ársreikningum. Skal endurskoðun ársreikninga lokið fyrir 1. júlí ár hvert.

41 17. maí

21. gr.

Menntamálaráðuneytið felur sérstökum reikningsfróðum og skólafróðum manni að hafa yfirumsjón með eftirlitsstarfi og endurskoðunarstarfi þessu og eftirlit með fjárhagslegri framkvæmd laga þessara. Skulu honum afhentir allir ársreikningar skólanna til eftirlits og úrskurðar um greiðslur úr ríkissjóði. Rísi ágreiningur milli hans og sveitarstjórnar um reikningana eða einstök atriði þeirra, sker menntamálaráðuneytið úr.

IV. KAFLI
Ýmis ákvæði.

22. gr.

Menntamálaráðuneytið setur í reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara. Skal þar meðal annars greint, hvað teljast skuli til nauðsynlegs stofnkostnaðar, svo sem hús, húsbúnaður, kennsluáhöld o. s. frv., svo og hvað heyrir til rekstrarkostnaðar, enda sé þá við það miðað, að skólinn búi frá upphafi við þau skilyrði, sem nauðsynleg eru til þess, að hann geti starfað og náð þeim tilgangi, sem honum er ákveðinn í lögum. Í reglugerðina skal einnig setja ákvæði um bókhald skóla og reikningsskil.

23. gr.

Með lögum þessum eru eftirfarandi lagaákvæði úr gildi felld:

Lög nr. 34 29. apríl 1946, um fræðslu barna, 12. gr., 13. gr., 15. gr., 19. gr., 22. gr., 24. gr., orðin „og reikninga“ í 2. málslið 32. gr., 33. gr., síðari málsliður 34. gr., fyrri málsliður 49. gr., 2., 3. og 4. málsliður 51. gr.

Lög nr. 48 7. maí 1946, um gagnfræðanám, 4. gr., fyrri málsliður 47. gr., síðasti málsliður 48. gr., 50. gr., 52.—55. gr., fyrsti málsliður fyrri málsgreinar og síðari málsgrein 56. gr., 57. gr., 61. gr.

Lög nr. 49 7. maí 1946, um húsmæðrafræðslu, 6.—9. gr., fyrsti málsliður fyrri málsgreinar og síðari málsgrein 11. gr.

24. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 17. maí 1955.

Ásgeir Ásgeirsson.
(L. S.)

Bjarni Benediktsson.